

РЕЦЕНЗИЯ

**От Доц. д-р Борис Иванов Матев д.м.,
Катедра по ортопедия и травматология
Медицински университет – София,**

Относно: дисертационен труд „Ендопротезиране на раменна става след фрактури на проксималния хумерус при възрастни пациенти” за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”.

Със заповед на Ректор на МУ- Варна № РК 109-421 / 09.12.2019 г. съм назначен за член на Научно жури и с решение на последното (Протокол №1), съм определен да представя становище относно дисертационен труд на д-р Ивайло Христов Митковски, докторант на самостоятелна подготовка към Катедра по ортопедия и травматология на МФ при МУ-Варна, в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт” по професионално направление 7.1 „Медицина” и докторска програма „Ортопедия и травматология”.

Д-р Митковски е разделил дисертацията си на 4 глави. Дисертантът представя дисертационния си труд на 137 страници, включващи 14 таблици, 81 фигури и графики. Същият е структуриран съобразно изискванията на Закона за висшия академичен състав и започва, както следва: с въведение; литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и

изводи . Въведението и литературния обзор се състоят от 40 страници и обхващат първата глава.

Д-р Митковски ни запознава последователно с исторически бележки, които подробно проследяват не само историята, но и най-съвременните схващания за функционирането на раменното протезиране. Дисертантът ни представя различните видове импланти и оперативни техники за извършване на хирургическото лечение, като акцентира върху повишените изисквания за извършването на този тип хирургия.

Тази глава е представена по много добър начин без излишно разточителство от към обем. Материалът е много добре илюстриран, със съответните графики и фигури.

Дисертацията продължава със глава втора, която е представена със целта на дисертацията: Целта на дисертационния труд е да се направи оценка на терапевтичната ефективност на ендопротезирането на раменната става при полифрагментни фрактури и фрактури-луксации на проксималния хумерус при възрастни пациенти и да се предложи терапевтичен алгоритъм за минимизиране на периоперативния риск и

оптимизиране срока за функционално възстановяване на пациентите от тази възрастова група.

Целта е ясно и точно формулирана и от нея произтичат 5 задачи, които са поставени точно и ясно.

Втората глава „Материал и методология” – се състои от 63 страници и представя клиничен материал от 876 пациенти, диагностицирани с фрактура на проксимален хумерус. От тях 348 са лекувани оперативно, а за периода 2016 – 2018 г., 79 са претърпяли ендопротезиране. Преобладаващото мнозинство от случаите са оперирани с хемипротези. 11 от протезираните са отпаднали от проучването поради невъзможност за проследяването им.

Д-р Митковски продължава дисертационния си труд с оценка на терапевтичния подход при лечение на фрактури на проксималния хумерус. В този раздел авторът прави един мини обзор на предлаганите от различни автори, лечебни методи, фактори, повлияващи избора на терапевтичен подход, както и различни видове хирургически техники.

Считам, че този обзор трябваше да предшества раздела с клиничния материал. Авторът е направил подробна библиографска справка, но не е цитирал българския опит, а

именно първата дисертация в България, отнасящи се до фрактурите на проксималния хумерус от К. Тотев.

Дисертацията продължава с видовете ендопротезиране на раменната става.

Авторът отново прави отново литературен обзор, който е излишен и би трябвало да бъде съсредоточен в началото на дисертацията.

Той разделя пациентите на две групи:

- Моноблок хемипротеза – 29 случая
- Модулна хемипротеза – 38 случая.

Д-р Митковски последователно описва етапите на оперативната техника. Дисертантът представя и останалите случаи на ендопротезиране – „ривърс“ и тотално ендопротезиране. Авторът набляга правилно на индикациите за определяне за първично ендопротезиране и в неговото проучване се е ръководил от възрастовите критерии. Артропластика на раменната става, след фрактура на проксималния хумерус при неговите болни, са извършвани на пациенти над 70-годишна възраст. Въпреки това той подкрепя становището, че е трудно да се постави строга възрастова граница при избора на типа на лечение.

Този раздел завършва със противопоказанията за този вид протезиране.

Следващите страници от дисертацията са посветени на използваната хирургическа техника.

По-нататък е представен алгоритъм за лечение на фрактурите на проксималния хумерус при възрастни пациенти: базиран на типа фрактурата, календарна и физиологична възраст, съпътстващи заболявания и мотивация за продължителна рехабилитация.

Д-р Митковски представя и рехабилитационен протокол, като подчертава значението на стабилността на туберкулите; последователен рентгенов контрол и индивидуализирана програма на пациантите.

Авторът е проследил пациентите до 1 година след операцията. Състоянието им се оценява и от 10 степенна визуална аналогова скала за болка Visual Analog Scale for pain. Също така и от Ставно-специфична скала Constant Shoulder Score.

Рентгенографията се извършва при всеки контролен преглед. Авторът съобщава и за следните диагностицирани усложнения: инфекция, луксация на протезата и миграция на тубекулите. На фона на общия брой оперирани пациенти, съобщените усложнения са незначителни.

Статистическата обработка на данните са използвани различни статистически методи. Прави впечатление липсата на Dash самооценка. Втората глава е есенцията на дисертацията. Д-р Митковски е положил много усилия както за лечението на болните така и за тяхното проследяване и оценка на състоянието им.

Третата глава се състои от 8 страници и включва резултатите и тяхното обсъждане.

Както следва авторът представя демографска характеристика на пациентите; болкови синдром, като водещо при оценката на състоянието на болните.

В тази връзка, функционалните резултати, възможността за самообслужване на пациентите е също толкова решаваща, както и оценката на болката.

Авторът би трябвало да стресира повече на постоперативните възможности на оперираните за самообслужване.

Четвърта глава е написана на 3 страници и д-р Митковски посочва 5 извода и дава няколко препоръки в нея, засягащи както медикотерапевтични, така и социални фактори, детерминиращи възможността за извършване на раменно ендопротезиране.

Дисертацията завършва с библиография, състояща се от 198 заглавия. На фона на многобройните библиографски източници, прави впечатление липсата на данни за първата българска дисертация, третираща раменното ендопротезиране на д-р К. Кайкчиян.

Темата, развита от д-р Митковски е много актуална. Личат си големите усилия, положени от дисертантът за осъществяване на лечебния процес и проследяване на контингента от болни.

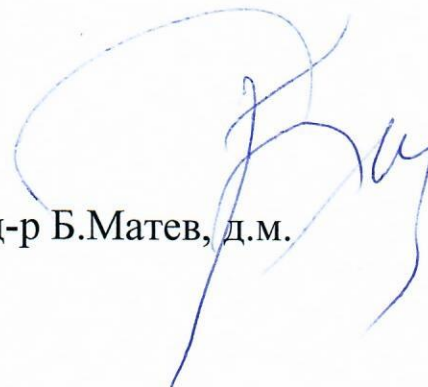
Дисертацията на д-р Митковски е един завършен научен труд. За първи път в България се представя научно изследване засягащо първичното раменно ендопротезиране след фрактури на

проксимален хумерус и втори такъв, третиращ въобще ендопротезирането на раменната става. Дисертационният труд покрива всички изисквания за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”.

Всички посочени досега аргументи ми дават основание да предложа на уважаваното научно жури да присъди на д-р Ивайло Христов Митковски образователната и научна степен „Доктор” и уверено ще гласувам „ЗА”.

10.01.2020г.,
София

Доц.д-р Б.Матев, д.м.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'B. Matev', written over the typed name of the signatory.